

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

4 maart 2009

4 mars 2009

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

over de SEPA-richtlijn

(ingediend door de dames Karine Lalieux
en Colette Burgeon)

PROPOSITION DE RÉSOLUTION

concernant la directive SEPA

(déposée par Mmes Karine Lalieux
et Colette Burgeon)

cdH	:	centre démocrate Humaniste		
CD&V	:	Christen-Democratisch en Vlaams		
Ecolo-Groen!	:	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen		
FN	:	Front National		
LDD	:	Lijst Dedeker		
MR	:	Mouvement Réformateur		
N-VA	:	Nieuw-Vlaamse Alliantie		
Open Vld	:	Open Vlaamse liberalen en democraten		
PS	:	Parti Socialiste		
sp.a	:	socialistische partij anders		
VB	:	Vlaams Belang		

<i>Afkortingen bij de nummering van de publicaties:</i>		<i>Abréviations dans la numérotation des publications:</i>	
DOC 52 0000/000:	Parlementair document van de 52 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer	DOC 52 0000/000:	Document parlementaire de la 52 ^{ème} législature, suivi du n° de base et du n° consécutif
QRVA:	Schriftelijke Vragen en Antwoorden	QRVA:	Questions et Réponses écrites
CRIV:	Voorlopige versie van het Integraal Verslag (groene kaft)	CRIV:	Version Provisoire du Compte Rendu intégral (couverture verte)
CRABV:	Beknopt Verslag (blauwe kaft)	CRABV:	Compte Rendu Analytique (couverture bleue)
CRIV:	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen) (PLEN: witte kaft; COM: zalmkleurige kaft)	CRIV:	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes) (PLEN: couverture blanche; COM: couverture saumon)
PLEN:	Plenum	PLEN:	Séance plénière
COM:	Commissievergadering	COM:	Réunion de commission
MOT:	Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)	MOT:	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)

<i>Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers</i>	<i>Publications officielles éditées par la Chambre des représentants</i>
<i>Bestellingen:</i>	<i>Commandes:</i>
Natieplein 2	Place de la Nation 2
1008 Brussel	1008 Bruxelles
Tel. : 02/ 549 81 60	Tél. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74	Fax : 02/549 82 74
www.deKamer.be	www.laChambre.be
e-mail : publicaties@deKamer.be	e-mail : publications@laChambre.be

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

De wijze van betaling is de jongste decennia sterk geëvolueerd. Het is vandaag moeilijk leven in onze maatschappij voor wie niet over een bankrekening beschikt of geen basis- bankverrichtingen uitvoert. De tijdens de vorige zittingsperiode aangenomen wet op de basis-bankverrichtingen strekt ertoe alle burgers toegang tot die dienst te garanderen.

Al in 2003 kwam het Onderzoeks- en informatie-centrum van de verbruikersorganisaties (OIVO) tot de volgende vaststelling¹: «de overschakeling [...] op multifunctionele automaten [...] heeft in tien jaar tijd tot de schrapping van meerdere tienduizenden banen in de banksector geleid»; het Centrum legde er ook de nadruk op dat de kosten van die rationalisatie onterecht door de consumenten werden gedragen, aangezien de banken hen financieel lieten opdraaien voor die (aanvankelijk kosteloze) diensten zodra zij er gewend aan waren.

Zoals het OIVO in verband met de te betalen terugnames zo juist opmerkt:

- dankzij de automaten heeft de sector enorm kunnen besparen op personeelskosten en transactiekosten;
- de automatische loketten zijn geen goed alternatief als het gaat om de kwaliteit van de dienstverlening en de multifunctionele automaten blijven moeilijk toegankelijk voor bepaalde bevolkingsgroepen;
- de consumenten betalen al voor de toegang tot de loketten via de jaarprijs van de bankkaart, wat dus wil zeggen dat ze een tweede keer zouden moeten betalen voor dezelfde dienst;
- het is een discriminerende en anti-sociale maatregel;
- met de deposito's van de consumenten kunnen de banken leningen en investeringen financieren waarop ze veel winst maken;
- het is paradoxaal vast te stellen dat de consumenten nu moeten betalen voor het beheer van hun rekening, voor hun rekeninguittreksels, voor hun bankverrichtingen enzovoort, terwijl het juist die consumenten zijn die hun geld aan de banken in bruikleen geven.

De wettigheid van gratis geldopnames valt dus niet te betwisten.

¹ OIVO, «Te betalen terugnames aan de geldautomaten», 15 november 2003.

DÉVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

Les modes de paiement ont beaucoup évolué depuis quelques décennies. Il est difficile aujourd'hui de vivre au sein de la société sans avoir un compte bancaire ni effectuer les opérations bancaires de base. La loi sur le service bancaire de base adoptée sous l'ancienne législature a pour but de garantir l'accès pour tous les citoyens à ces services.

En 2003, le CRIOC¹ constatait déjà que «les mesures de rationalisation ont permis au secteur bancaire de supprimer des dizaines de milliers d'emplois en 10 ans» et mettait l'accent sur le fait que le coût de cette rationalisation était porté injustement par le consommateur puisque les banques leur faisaient payer ces services, au départ gratuits, après que les consommateurs s'y soient habitués.

Comme le remarque si justement le CRIOC à propos des retraits payants:

- ces guichets automatiques ont permis au secteur de réaliser des économies substantielles en coût de personnel et en frais transactionnels;
- les guichets automatiques ne sont pas une alternative crédible en matière de qualité de service, et les guichets automatiques multifonctions restent difficilement accessibles pour certaines tranches de la population;
- les consommateurs payent déjà l'accès à ces guichets par la redevance de la carte bancaire. Il s'agit donc ici de payer une deuxième fois pour le même service;
- il s'agit d'une mesure discriminante et antisociale;
- l'argent déposé par les consommateurs permet aux banques de financer des emprunts et des investissements rémunérateurs pour les banques;
- il est paradoxal de constater que les consommateurs doivent actuellement payer pour la gestion de leur compte, pour les extraits de compte, les opérations bancaires etc., alors que ce sont ces mêmes consommateurs qui prêtent gracieusement leur argent aux banques.

La légitimité de la gratuité des retraits est donc incontestable.

¹ Le CRIOC, «Les retraits payants aux distributeurs de billets», 15 novembre 2003.

Het *gentlemen's agreement* dat in 2004 tussen de banksector en de ministers van Economie en Consumentenzaken werd gesloten, preciseerde dat «particuliere cliënten vanaf 1 januari 2005 als onderdeel van het algemeen beheer van hun rekening kunnen beschikken over een minimum van 24 geldafhalingen in België zonder aparte stukkost»².

Het aldus vastgestelde aantal verrichtingen (24) ligt duidelijk onder het gemiddelde van het aantal afhalingen dat de gebruiker jaarlijks uitvoert. Volgens Test-Aankoop varieert het gemiddelde immers tussen 20 en 40, naar gelang van het type consument³. Bovendien beschermt de precisering «zonder aparte stukkost» de consument niet tegen een «verborgen» verhoging van de opvragingskosten, ofwel in het basisbedrag ofwel via andere diensten. De zogenaamde kosteloosheid betekent alleen maar dat het gaat om kosten die zijn inbegrepen in het jaarlijkse vaste bedrag, zonder dat de banken voor de eerste 24 opnames extra kosten kunnen aanrekenen.

Nog volgens Test-Aankoop variëren de eenheidskosten van dergelijke verrichting, als het aantal toegelaten «gratis» opnames is overschreden, tussen 0,05 euro en 0,70 euro, naar gelang van de bank en naar gelang van de automaat waar de consument geld opneemt (selfbanking van een andere bank of Bancontact/Mistercash-automaat). Op die manier bestaan tussen de banken forse verschillen inzake de kosten voor de opvraging van biljetten. De burgers weten vaak niet precies wat hun die verrichting kost, enerzijds omdat zij sinds de liberalisering al een aanzienlijk aantal diensten moeten vergelijken en anderzijds omdat de informatie over de kosten van de bankdiensten ondoorzichtig is.

De banken hebben hun diensten gerationaliseerd en hebben daardoor hun loonkosten verminderd, maar een evenwichtig verdeelde aanwezigheid van geldautomaten over het hele Belgische grondgebied waarborgen zij echter niet. Wij menen dat er per gemeente een minimumaantal automaten nodig zijn.

Volgens de gegevens van de door de Europese Commissie gehouden conferentie over financiële uitsluiting⁴ zijn er in Spanje 89 agentschappen per 100 000 inwoners, maar in België slechts 43 per 100 000 inwoners. In

Le *gentlemen's agreement* intervenu entre le secteur bancaire et les ministres de l'Économie et de la Protection de la Consommation en 2004 précisait qu'«à partir du 1er janvier 2005, les clients particuliers puissent bénéficier, dans le cadre de la gestion globale de leur compte, d'un minimum de 24 opérations de retrait en Belgique sans tarification distincte à l'unité»².

Le nombre d'opérations ainsi fixé (24) est bien en deçà de la moyenne du nombre de retraits effectués par le consommateur annuellement. En effet, selon Test-Achats, la moyenne varie entre 20 et 40 selon le type d'utilisateurs³. De plus, la précision «sans tarification distincte à l'unité» ne protège pas le consommateur d'une augmentation «cachée» du coût du retrait, soit dans le montant de base soit via d'autres services. La soi-disant gratuité signifie juste qu'il s'agit d'un coût inclus dans le forfait annuel sans que les banques puissent, pour les 24 premiers retraits, ajouter un coût supplémentaire.

D'après Test-Achats également, lorsque le nombre de retraits «gratuits» autorisés est dépassé, le coût unitaire de cette opération varie entre 0,05 euro et 0,70 euro selon les banques et selon le type de distributeurs desquels le consommateur retire de l'argent (self bank d'une autre banque ou distributeur Bancontact/Mistercash). Une très grande disparité existe ainsi entre les banques concernant le coût du retrait de billets. Les citoyens ne sont souvent pas très au courant de ce que leur coûte cette opération. D'une part, parce qu'ils doivent déjà comparer un nombre important de services depuis la libéralisation et, d'autre part, parce que l'information sur le coût des services bancaires est opaque.

Si les banques ont rationalisé leurs services et, par ce fait, diminué leur coût salarial, elles n'assurent pourtant pas la présence de distributeurs de manière équitable sur tout le territoire belge. Nous pensons qu'une présence minimale de distributeurs par commune est nécessaire.

Selon les données de la conférence organisée par la Commission européenne sur l'inclusion financière⁴, il y a 89 agences par 100 000 habitants en Espagne, par contre en Belgique, ce chiffre est de seulement

² Belgische Vereniging van Banken, «Uitwerking *Gentleman's Agreement*» banken-overheid betreffende:

1. minimum aantal gratis afhalingen;
2. verhuisdienst», 26 mei 2004, persinfo, (www.abb-bvb.be/gen/downloads/press/pr20040526nl.pdf).

³ Test-Aankoop, «Zelden echt gratis!», Budget & Recht, september/oktober 2007, nr. 194, blz. 36.

⁴ Conferentie over «Financiële uitsluiting – Een adequate toegang tot financiële basisdiensten garanderen», die op 28 mei 2008 heeft plaatsgehad.

² Association belge des Banques, mise au point du «*Gentleman's Agreement*» banques-pouvoirs publics concernant:

1. le nombre minimum de retraits d'argent gratuits;
2. le service de mobilité, 26 mai 2004, infopresse, www.abb-bvb.be/gen/downloads/press/pr20040526fr.pdf

³ Test-Achats, «Pas vraiment gratuits!», Budget & Droits, septembre/octobre 2007, n° 194, p. 36.

⁴ Conférence sur l'«Inclusion financière: Améliorer l'accès aux services financiers de base», qui a eu lieu le 28 mai 2008.

Spanje is er in 97,3% van de gemeenten een agentschap. Voor de resterende 2,7% is er een mobiel agentschap. In dat land is 50% van de agentschappen gevestigd in gemeenten met minder dan 50 000 inwoners.

In België moet de toegang tot de geldautomaten dus op analoge wijze worden vergemakkelijkt.

Wij juichen het eind mei 2008 aangekondigde initiatief van Dexia toe, waarbij met de MIVB een overeenkomst is gesloten voor de installatie van 40 geldautomaten in 31 metrostations van de hoofdstad en men er heeft op toegezien ze op drukbezochte plaatsen te installeren.

Afgezien van dat initiatief kan iedereen vaststellen dat het aantal geldautomaten afneemt. Dat vormt een probleem, met name voor de kleine handelaars die zich derhalve verplicht zien een systeem van elektronische betaling in huis te halen. Die kosten hebben natuurlijk een weerslag op de prijs van de verkochte goederen. Dat is een onaanvaardbare situatie. De banken verplichten de verkopers aldus een heel duur systeem van elektronische betaling aan te kopen, maar komen voorts hun elementaire verplichting niet na om hun klanten hun eigen geld ter beschikking te stellen. Iedereen, kopers en verkopers, wordt aldus verplicht om uitsluitend elektronisch te betalen. Wij moeten een regeling invoeren die de aanwezigheid van geldautomaten op efficiënte wijze handhaaft, te meer daar met de SEPA-richtlijn (*Single European Payments Area*) – waarop wij hierna wat nader ingaan – de toegang tot de geldautomaten in het hele Europese grondgebied zal moeten worden gewaarborgd.

De SEPA-richtlijn 2007/64/EG⁵ strekt ertoe een gemeenschappelijk eurobetalingsgebied in te stellen en zal het de burgers en iedere deelnemer aan het economisch verkeer mogelijk maken nationale of grensoverschrijdende girale betalingen in euro te verzenden en te ontvangen, met hetzelfde gemak, dezelfde veiligheid, dezelfde doeltreffendheid en onder gelijksoortige voorwaarden inzake rechten en verplichtingen als in hun eigen land. Daartoe zullen nieuwe Europese standaarden voor overmakingen, automatische betaalopdrachten en betaalkaarten worden ingesteld. Die verandering houdt onder meer in dat de lidstaten hun eigen model van terugverzekering zullen moeten opgeven.

Een van de in België gebruikelijke inningsmiddelen is de circulaire cheque. De circulaire cheque is een schriftelijke betalingsopdracht waarvan de begunstigde het bedrag kan innen bij een klassieke bank of in een

43 agences par 100 000 habitants. En Espagne, 97,3% des communes du territoire ont une agence. Les 2,7% restants bénéficient d'une agence mobile. De ce pays, 50% des agences sont implantées dans des communes de moins de 50 000 habitants.

Pareillement, un accès plus facile aux distributeurs de billets doit donc être assuré en Belgique.

Nous saluons l'initiative de Dexia, annoncée fin mai 2008, qui a conclu un contrat avec la STIB pour l'installation de 40 distributeurs automatiques dans 31 stations du métro de la capitale, tout en ayant le souci de les placer à des endroits fréquentés.

À part cette initiative, chacun peut constater la diminution des distributeurs de billets. Cela pose problème, notamment pour les petits commerçants qui sont dès lors obligés d'adopter un système de paiement électronique. Ce coût se répercute évidemment sur le prix des marchandises vendues. Cette situation est inacceptable. Les banques obligent ainsi les vendeurs à acheter un système onéreux de paiement électronique mais, par ailleurs, n'assument pas leur obligation élémentaire de mettre à la disposition de leurs clients leur propre argent. Tous, acheteurs et vendeurs, se trouvent ainsi obligés d'avoir recours au seul mode de paiement électronique. Nous devons mettre en place un système qui maintienne la présence de distributeurs de manière efficace. D'autant plus qu'avec la directive SEPA (*Single European Payments Area*) dont nous allons parler ci-dessous, l'accès aux distributeurs de billets devra être assuré dans tout le territoire européen.

La directive SEPA 2007/64/CE⁵ vise à instaurer un espace unique de paiement en euros, et permettra aux citoyens et à tout acteur économique d'envoyer et de recevoir des paiements scripturaux en euros nationaux ou transfrontaliers avec la même facilité, la même sécurité, la même efficacité et aux conditions similaires de droits et d'obligations que dans leur pays. À cet effet, de nouveaux standards européens seront mis en place pour les virements, les domiciliations et les cartes de paiement. Ce changement signifie entre autres que les États devront abandonner leur propre modèle de recouvrement.

En Belgique, un des instruments de recouvrement est le chèque circulaire. Cet instrument est un ordre de paiement écrit encaissable auprès d'une banque traditionnelle ou de La Poste ou dont le montant peut être

⁵ Richtlijn van het Europees Parlement en de Raad van 13 november 2007 betreffende de betalingsdiensten in de interne markt.

⁵ Directive du Parlement européen et du Conseil du 13 novembre 2007 concernant les services de paiement dans le marché intérieur.

kantoor van De Post, waar hij het kan laten overschrijven naar een rekening bij de eigen financiële instelling. Vooral de Staat en de socialezekerheidsinstellingen maken van dat betaalmiddel gebruik: terugbetalingen van gezondheidszorgkosten, kinderbijslag, werkloosheidsuitkeringen, arbeidsongevalsuitkeringen, pensioenen, wedden enzovoort. Volgens de Belgische Vereniging van Banken (BVB) werden er in 2003 7 miljoen circulaire cheques uitgegeven, waarvan er 2,9 miljoen werden verwerkt door het Uitwisselingscentrum en Verrekening (UCV). De inning van die cheque verloopt alleen via een clearinginstelling als het bedrag wordt overgeschreven op een rekening van een andere financiële instelling dan de financiële instelling van . De meeste cheques worden geïnd in de bank waar ze worden uitgegeven; de Verrekenkamer en het UCV komen daar niet bij kijken en zijn dus niet helemaal onmisbaar voor de goede werking van de circulaire cheque.

Als de Verrekenkamer als gevolg van de richtlijn zou verdwijnen, betekent dat niet noodzakelijk het einde van de circulaire cheque. Zelfs als alleen rekening wordt gehouden met de cheques waarbij twee banken betrokken zijn en waarbij het UCV voor de verrekening zorgt, bedraagt het relatieve aantal betalingen met een circulaire cheque in het ene geval 0,2% (Rijksdienst voor Pensioenen), in een ander geval 37% (RSVZ), en in een derde geval 7 à 10% (OCMW's).

Het *Steering Committee* over de toekomst van de betaalmiddelen, dat in 2004 werd opgericht in opdracht van de respectieve ministers van Financiën, Economie en Consumentenzaken, onderstreepte dat men er weliswaar naar kon streven het gebruik van de circulaire cheque te beperken, maar dat zulks niet het einde van de circulaire cheque hoefde te betekenen; dat betaalmiddel zou immers noodzakelijk blijven in een aantal gevallen, bijvoorbeeld voor de mensen die geen vast adres hebben of illegaal in het land verblijven.

Ook hoeft de circulaire cheque niet te verdwijnen onder het voorwendsel dat er een basis-bankdienst bestaat: in principe kan men op een basisrekening niet in het rood gaan. De banken laten dat evenwel oogluikend toe, wat tot problemen leidt bij de verrekening van nochtans beschermde terugbetalingen van gezondheidszorgkosten of vervangingsinkomens. Bovendien kan alleen wie nergens anders een rekening heeft, een rekening in het raam van de basis-bankdienst laten openen. Doordat hij maar één rekening heeft, staat de uitkeringsgerechtigde weerloos als zijn bank een fout begaat bij de verrekening. Bovendien kan op dergelijke uitkeringen geen beslag worden gelegd, maar in de praktijk blijkt het soms anders uit te draaien. Er kan immers niet alleen, zoals gezegd, een probleem met de verrekening opduiken, ook speelt

versé sur un compte auprès de son institution financière. L'État et la Sécurité sociale sont les émetteurs les plus importants de ce type d'instrument de paiement: soins de santé, allocations familiales, de chômage, indemnités d'accident de travail, pensions, traitements, etc. Selon l'ABB (Association belge des Banques), le nombre de chèques circulaires émis en 2003 s'élève à 7 millions dont 2,9 millions ont été traités par le Centre d'Échange et de Compensation (CEC). Un organisme de compensation n'intervient dans le recouvrement de ce chèque que lorsque l'organisme financier émetteur diffère de celui sur lequel le montant est versé. La plupart des chèques sont encaissés dans la banque émettrice, la Chambre de compensation et le CEC n'interviennent pas dans ces cas et ne sont donc pas totalement indispensables au fonctionnement du chèque circulaire.

La disparition de la Chambre de compensation, conséquemment à la directive, ne doit donc pas nécessairement rimer avec la suppression du chèque circulaire. Cependant, même en ne tenant compte que des chèques impliquant deux banques et ainsi une compensation par le CEC, le taux de paiement par chèques circulaires varie entre 0,2% (pour l'Office national des Pensions) et 37% (pour l'INASTI) et oscille entre 7 et 10% pour les CPAS.

Le *Steering Committee* sur l'avenir des moyens de paiement, chargé par les ministres des Finances, de l'Économie et de la Protection des Consommateurs en 2004, soulignait le fait que, si la réduction de l'usage des chèques circulaires pouvait être un objectif, cela ne signifiait pas sa suppression, notamment pour un certain nombre de cas où ce mode de paiement reste nécessaire: les personnes sans domicile fixe et les personnes en séjour illégal par exemple.

La mise en place du service bancaire de base ne permet pas non plus la suppression du chèque circulaire: en effet, il n'est normalement pas permis d'être en négatif sur ce type de compte. Pourtant, les banques le tolèrent et cette tolérance pose des problèmes de compensation de remboursements de soins de santé ou de revenus de remplacement pourtant protégés. De plus, l'accès à ce type de compte n'est ouvert que pour ceux qui n'ont aucun autre compte ouvert. L'unicité du compte entraîne que le bénéficiaire d'allocations ne pourra se protéger contre une compensation abusive de la part de sa banque. De même, l'insaisissabilité de ces allocations semble encore poser des problèmes en pratique. En effet, au problème de compensation soulevé ci-avant, s'ajoute la dégressivité de la protection de ces revenus

de degressieve bescherming van die vervangingsinkomens en uitkeringen. Het niet voor beslag vatbare bedrag wordt berekend in verhouding tot het aantal resterende dagen in de dekkingsperiode van 30 dagen. Daardoor zal de begunstigde niet snel tot verantwoord koopgedrag overgaan, aangezien hij zijn geld wel van de rekening moet halen als hij wil vermijden dat er beslag op wordt gelegd!

De degressieve aard van de bescherming moet dan ook ter discussie worden gesteld.

Er kan worden voorzien in alternatieven die voor de begunstigde even veilig zijn, zoals de postassignatie of eigen cheques van de socialezekerheidsinstellingen. Ofwel werkt men die alternatieven uit, ofwel behoudt men de circulaire cheque. Hoe dan ook mag de circulaire cheque niet worden afgeschaft zonder dat er een alternatief voorhanden is.

Sommige banken lopen op het verdwijnen van dat betaalmiddel vooruit en laten circulaire cheques alleen nog in een handvol kantoren innen; die houding moet ten stelligste worden veroordeeld. De begunstigten dreigen immers de dupe te zijn, aangezien een circulaire cheque slechts geldig is tot drie maanden na de uitgifte ervan. Bovendien zij eraan herinnerd dat dit betaalmiddel vooralsnog wettelijk verankerd is.

Het debat over de wetgeving inzake de onvatbaarheid voor beslag en de verrekening moet opnieuw worden gevoerd, zodat de voornoemde pijnpunten kunnen worden weggewerkt. Hopelijk zal het wetsvoorstel dat ertoe strekt de verrekening te verbieden voor de niet voor beslag vatbare bedragen, daartoe de gelegenheid bieden. De basis-bankdienst is dan weer een stap vooruit, maar er moet aan worden geschaafd, met name wat de onrechtmatige verrekeningen betreft, alsook de problematische uniciteit van de rekening.

et allocations. Le calcul du montant insaisissable se fait au prorata du nombre de jours restant dans la période de couverture de 30 jours. Cette situation ne pousse pas le bénéficiaire à se comporter comme un acheteur responsable, car elle l'oblige à vider son compte sous peine d'être saisi!

En conséquence, le principe de dégressivité doit être remis en question.

Des alternatives tout aussi sécurisantes pour le bénéficiaire peuvent être mises en place, que ce soit l'assignation postale ou l'émission de chèques propres aux organismes de la Sécurité sociale. Il doit être fait un choix entre la création de ces alternatives ou le maintien du chèque circulaire. En aucun cas, la suppression de cet instrument sans alternative ne peut avoir lieu.

L'attitude de certaines banques qui, en anticipant la disparition du chèque circulaire, ne permettent plus l'encaissement de celui-ci que dans certaines de leurs agences, doit être condamnée fermement. Une telle attitude met en danger les bénéficiaires puisque cet instrument n'est valable que trois mois après son émission. De plus, nous rappelons qu'il s'agit d'un instrument dont la consécration légale est toujours en vigueur!

Le débat sur la législation relative à l'insaisissabilité et la compensation doit être réouvert afin de mettre un terme aux problèmes ci-évoqués. Nous espérons que la proposition de loi qui vise à interdire le mécanisme de compensation des montants insaisissables en sera l'occasion fructueuse. De même, si le service bancaire de base est une avancée, il faut en parfaire les contours, notamment concernant les compensations abusives ainsi que l'unicité problématique du compte.

Karine LALIEUX (PS)
Colette BURGEON (PS)

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

DE KAMER VAN VOLKSVERTEGENWOORDIGERS,

A. overwegende dat de SEPA-richtlijn 2007/64/EG die ertoe strekt één enkele euro-betalingsruimte in te stellen uiterlijk tegen 1 november 2009 door de lidstaten moet zijn omgezet;

B. overwegende dat die afschaffing van landsgrenzen betrekking zal hebben op overmakingen, domiciliëringen en betaalkaarten;

C. overwegende dat de richtlijn tot doel heeft het grensoverschrijdend geldverkeer te harmoniseren en dat die harmonisering door iedereen als een weldaad moet worden aangevoeld;

D. overwegende dat die ruimte er op het vlak van domiciliëringen toe zal leiden dat elk land van zijn eigen inningsregeling moet afstappen;

E. overwegende dat inzake betaalkaarten de toegang tot alle terminals van handelaars en tot de gelduitgifteautomaten van banken voor iedereen zal moeten worden gewaarborgd;

F. overwegende dat de keuze voor een betaalmiddel een vrije fundamentele keuze is voor elke burger; dat het aantal bankautomaten op Belgisch grondgebied fors terugloopt en dat geldopnames aan die automaten niet kosteloos zijn;

G. overwegende dat de burger met contant geld moet kunnen blijven betalen; dat fiduciair geld toegankelijk moet blijven, dat zulks een fundamentele vrijheid en een tot de persoonlijke levenssfeer behorend recht is, en dat het psychologisch nadelig is dat men alleen nog met giraal geld te maken krijgt;

H. overwegende dat, hoewel almaar meer verrichtingen elektronisch geschieden, de handelwijze van de burgers aantoonde dat een niet te verwaarlozen deel van het economisch en maatschappelijk leven nog staat of valt met de uitwisseling van contant geld;

I. overwegende dat, door uitsluitend overmakingen toe te staan als betaalmiddel voor het kindergeld, de vervangingsinkomens en de terugbetalingen voor gezondheidszorg, het recht op een privéleven buitensporig zou worden geschonden; dat die schending des te meer onverantwoord is omdat ze gepaard gaat met onzekerheid omtrent clearing en met een vigerende, onbevredigende regeling in verband met wat niet vatbaar is voor beslag;

PROPOSITION DE RÉSOLUTION

LA CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS,

A. considérant que la directive SEPA 2007/64/CE visant à instaurer un espace unique de paiement en euros doit être transposée au plus tard pour le 1er novembre 2009 par les États membres;

B. considérant que cette suppression des frontières nationales portera sur les virements, les domiciliations et les cartes de paiement;

C. considérant que la directive vise à harmoniser les transferts financiers transfrontaliers; que cette harmonisation doit être ressentie comme un bienfait pour tous;

D. considérant qu'en ce qui concerne les domiciliations, cet espace aboutira à ce que chaque pays doive abandonner son propre modèle de recouvrement;

E. considérant qu'en ce qui concerne les cartes de paiement, l'accès à tous les terminaux des commerçants ainsi que ceux des banques pour des retraits de billets devra être assuré pour tous;

F. considérant que le choix du moyen de paiement est un choix fondamental appartenant à chaque citoyen, que le nombre de distributeurs de billets est en nette diminution sur le territoire belge, que le retrait d'argent dans ces distributeurs n'est pas gratuit;

G. considérant que le paiement en espèces doit rester une possibilité pour le citoyen, que la monnaie fiduciaire doit rester accessible, que cela ressort d'une liberté fondamentale, d'un droit à la vie privée et vu qu'il est néfaste psychologiquement que le rapport à l'argent devienne uniquement abstrait;

H. considérant que, si de plus en plus de transactions passent par des moyens de paiement électronique, la pratique des citoyens montre qu'une partie non négligeable de la vie économique et sociale est encore basée sur l'échange d'argent liquide;

I. considérant que le fait de ne permettre, comme seul mode de paiement, que les virements en ce qui concerne les allocations familiales, les revenus de remplacement ainsi que les remboursements de soins de santé, porterait une atteinte disproportionnée au droit à la vie privée; que cette atteinte est d'autant plus injustifiée qu'elle s'accompagne d'une insécurité en matière de compensation bancaire et d'un système actuel d'insaisissabilité insatisfaisant;

J. overwegende dat een niet te verwaarlozen aantal steuntrekkers beroep doet op circulaire cheques; dat de afschaffing van de circulaire cheque zou betekenen dat hun een nuttig en veelgebruikt betaalmiddel wordt ontzegd; dat dat betaalmiddel geenszins onveiligheid in de hand werkt aangezien alleen de begunstigde de schuldvordering kan innen in contanten; dat voor de niet-vervanging van gestolen of verloren cheques oplossingen zouden kunnen worden overwogen;

K. overwegende dat de circulaire cheque een betaalmiddel is waarmee niet alleen de persoonlijke levenssfeer van de begunstigten kon worden gewaarborgd, maar ook de veiligheid tussen de agentschappen onderling kon worden hersteld omdat ze niet langer contant geld hoefden te bewaren;

L. overwegende dat de banken, in het vooruitzicht van een mogelijke afschaffing van circulaire cheques, onaanvaardbare praktijken hebben ingevoerd waarbij dat betaalmiddel alleen in sommige van hun agentschappen ter incasso mag worden aangeboden;

M. overwegende dat, indien de afschaffing van de Verrekenkamer zal leiden tot de teloorgang van haar functie inzake circulaire cheques, niet uit het oog mag worden verloren dat die geen enkele weerslag zal hebben op de regeling waarbij de cheque wordt geïnd aan het loket van de emitterende bank, en dat het gaat om het widest verbreide middel om cheques te innen;

N. overwegende dat, behalve om te zorgen voor een fundamentele bescherming van de persoonlijke levenssfeer, het voortbestaan van circulaire cheques in bepaalde gevallen onontbeerlijk is, zoals bijvoorbeeld voor mensen zonder vaste woonplaats;

O. overwegende dat niet alleen dat noodzakelijke voortbestaan van circulaire cheques – zij het op beperkte schaal – moet worden bewerkstelligd, maar dat ook permanent en op niet-degressieve wijze moet worden gewaarborgd dat inkomsten en uitkeringen niet vatbaar zijn voor beslag, aangezien het beginsel van de degressiviteit van de bescherming de begunstigten van uitkeringen en inkomsten verplicht diezelfde uitkeringen en inkomsten uit te geven om het beslag te voorkomen;

J. considérant que le nombre d'allocataires qui font appel au chèque circulaire n'est pas négligeable, et que supprimer le chèque circulaire signifierait les priver d'un moyen de paiement utile et utilisé, que ce moyen n'est pas insécurisant dès lors que seul le destinataire peut recevoir la créance liquide; qu'en ce qui concerne le non-remplacement de ces chèques lorsqu'ils sont volés ou perdus, des solutions pourraient être envisagées;

K. considérant que le chèque circulaire est un moyen qui a permis non seulement d'assurer le droit à la vie privée des bénéficiaires, mais également de rétablir la sécurité dans toutes les agences mutuelles qui ne devaient plus entreposer de l'argent liquide;

L. considérant que, dans la perspective potentielle de la suppression des chèques circulaires, les banques ont mis en place des pratiques inacceptables en limitant l'encaissement de cet instrument à certaines de leurs agences;

M. considérant que, si la suppression de la Chambre de Compensation entraînera la suppression de son rôle concernant les chèques circulaires, il ne faut pas oublier que celle-ci n'aura aucun effet sur le système qui consiste à encaisser le chèque au guichet de la banque émettrice, et qu'il s'agit du moyen d'encaissement le plus répandu;

N. considérant qu'en dehors d'une protection fondamentale de la vie privée, la subsistance des chèques circulaires est indispensable dans certains cas de figure, le cas des personnes sans domicile fixe, par exemple;

O. considérant qu'outre cette nécessaire mais limitée survie du chèque circulaire, l'insaisissabilité des revenus et allocations doit être assurée de manière permanente et non dégressive; en effet, le principe de la dégressivité de la protection oblige les bénéficiaires des allocations et revenus à dépenser ceux-ci pour éviter la saisine;

VRAAGT DE REGERING:

1. erin te voorzien dat jaarlijks wordt geëvalueerd hoe het over het hele Belgische grondgebied staat met de aanwezigheid van en de toegang tot openbare gelduitgifteautomaten;

2. in voorkomend geval de noodzakelijke dwingende maatregelen te nemen om ervoor te zorgen dat openbare verdeelautomaten over heel het Belgische grondgebied, zowel in stedelijke als landelijke gebieden, op passende en billijke wijze voorhanden en toegankelijk zijn;

3. de toepassing en de inhoud van het *gentlemen's agreement* te evalueren en het eventueel bij te sturen als het niet tegemoet komt aan de behoeften van de bevolking om een hoog aantal gratis geldopnames te waarborgen, ongeacht of de automaat toegankelijk is binnenin dan wel buiten het agentschap, en ongeacht of de automaat en het agentschap al dan niet onder dezelfde financiële instelling ressorteren;

4. te garanderen dat de kosten voor de tenuitvoerlegging van de SEPA-richtlijn niet ten laste van de handelaars en de consumenten komt;

5. het voortbestaan van circulaire cheques te waarborgen, dan wel erop toe te zien dat voor een alternatief met soortgelijke voordelen wordt gezorgd, teneinde de burgers de mogelijkheid te bieden de socialezekerheidsuitkeringen te innen met het betaalmiddel dat zij zelf kiezen;

6. te eisen dat dat type van cheque in alle bankkantoren naar keuze van de begunstigde kan worden geïnd, hetzij in contanten, hetzij door overschrijving op een rekening;

7. *clearing* te verbieden voor bedragen die niet vatbaar zijn voor beslag, alsmede te evalueren hoe het staat met de regeling inzake niet voor beslag vatbare bedragen.

10 februari 2009

DEMANDE AU GOUVERNEMENT:

1. de prévoir une évaluation annuelle de la présence et de l'accès des distributeurs publics de billets sur l'ensemble du territoire belge;

2. de prendre les mesures contraignantes qui s'imposeront, le cas échéant, pour assurer la présence et l'accès des distributeurs publics de manière adéquate et équitable sur tout le territoire belge, tant rural qu'urbain;

3. d'évaluer l'application et le contenu du *gentlemen's agreement* et de le revoir, le cas échéant, s'il ne correspond pas aux besoins de la population afin de garantir un nombre de retraits gratuits élevé, quel que soit le distributeur accessible, à l'intérieur et à l'extérieur de l'agence, dans ou hors de la même enseigne;

4. de garantir que le coût de la mise en place de la directive SEPA ne soit pas à charge des commerçants et des consommateurs;

5. d'assurer le maintien du chèque circulaire ou la mise en place d'une alternative aux avantages similaires afin de permettre aux citoyens de toucher les allocations de la Sécurité sociale par le moyen qu'ils choisissent;

6. d'exiger que, dans toutes les agences bancaires, ce type de chèque soit encaissable selon le choix du bénéficiaire, en liquide ou sur un compte;

7. d'interdire la compensation sur les sommes insaisissables et d'évaluer le système d'insaisissabilité.

10 février 2009

Karine LALIEUX (PS)
Colette BURGEON (PS)